

memo

aan: Gemeente Lingewaard
van: SAB
projectnummer: 170421.01
datum: 19 december 2019
betreft: Houtakker II, toegangsweg, actualisatie quick scan natuur

AANLEIDING EN METHODE

De gemeente Lingewaard is sinds enkele jaren bezig met de ontwikkeling van het bedrijventerrein Houtakker II te Bemmelen. Hierbij is het aanleggen van een extra ontsluitingsweg beoogd tussen het bedrijventerrein en de Karstraat. Er dient daarom vanuit de ecologie onderzocht te worden of met de ruimtelijke ontwikkeling die het plan toestaat sprake is van overtreding van de geldende natuurwet- en regelgeving. Voorliggende quick scan natuur zet uiteen of met de ruimtelijke ontwikkeling mogelijk sprake kan zijn van het verstoren van soorten die beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en of nader onderzoek hiernaar noodzakelijk is.

Voorliggend onderzoek betreft een actualisatie van een quick scan die op 21 november 2017 is opgesteld voor dit plan (SAB, 2017). Sinds het opstellen van deze quickscan hebben er wijzigingen in de provinciale soortbescherming plaatsgevonden, waardoor nu de bunzing, hermelijn en wezel geen provinciale vrijstelling meer genieten. Daarnaast heeft een wijziging in de voorgenomen plannen plaatsgevonden, waardoor opnieuw beoordeeld zal worden of de voorgenomen plannen de geldende natuurwet- en regelgeving niet overtreden.

Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bevindt zich aan de rand van Bemmelen (gemeente Lingewaard, provincie Gelderland) en ligt in een omgeving met veel agrarische gronden. Het plangebied ligt aan de rand van de dorpskern en wordt ten westen begrensd door de Karstraat.

Topografische kaart met de globale ligging en een luchtfoto van het plangebied (geel omkaderd). Bron: Google Maps. Bewerking: SAB.

Het plangebied ligt ingeklemd tussen het toekomstige bouwperceel van het bedrijf Rent-All B.V. aan de noordzijde en de woning aan de Karstraat 26 aan de zuidzijde. Momenteel is daar een onverharde toegangsweg naar het oostelijk gelegen agrarische perceel. De toegangsweg loopt tussen een bomenrij door, over een droogliggende watergang en is voorzien van een duiker. Navolgende afbeelding geeft een impressie weer van de huidige situatie rondom het plangebied.

Huidige situatie plangebied gezien vanaf de Karstraat (Bron: Google Maps).

Toekomstige situatie

De toegangsweg zal een verbinding vormen tussen de Karstraat en de Van Elkweg en zal een volwaardige ontsluiting betreffen. Dit is een wijziging ten opzichte van het voormalige plan waar het een selectieve ontsluiting betrof voor het bedrijf Derks en de brandweer. Ten behoeve van de realisatie van de toegangsweg dient een deel van de droogliggende watergang te worden

gedempt.

WETTELIJK KADER

Hieronder staat een samenvatting van het wettelijk kader. Een uitgebreide beschrijving staat in bijlage 1.

GEBIEDSBESCHERMING

Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden

Op grond van de Wet natuurbescherming kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna, door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen.

Bij de aanwijzing van een Natura 2000-gebied worden voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/ of habitats vastgesteld. Het is verboden om zonder vergunning projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die de instandhoudingsdoelstellingen kunnen schaden. Als een plan of project mogelijk negatieve effecten kan hebben op Natura 2000-gebied, vindt eerst een globale toetsing plaats, de voortoets. Als uit de voortoets blijkt dat er zeker geen negatieve effecten zijn, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of geldt in het geval van een project geen vergunningplicht. Als de kans op significante effecten niet kan worden uitgesloten dan moet, conform artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming een passende beoordeling worden gemaakt.

Natuurnetwerk Nederland

De Wet natuurbescherming draagt Gedeputeerde Staten op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. Voor dit netwerk geldt, op basis van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (het Barro), een 'nee, tenzij'-beschermingsregime. Het bestemmingsplan, of een omgevingsvergunning waarmee van het bestemmingsplan wordt afgeweken, maakt geen ontwikkelingen mogelijk die kunnen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur, of tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden, *tenzij* er sprake is van groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn, negatieve effecten zoveel mogelijk worden beperkt en overblijvende negatieve effecten worden gecompenseerd. Provincies dienen deze bescherming te regelen bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, genaamd bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

De provincie Gelderland spreekt niet van Natuurnetwerk Nederland maar van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO). Binnen het GNN en de GO staat

de bescherming van de kernkwaliteiten centraal. De kernkwaliteiten bestaan uit bestaande natuurwaarden, uit nog te ontwikkelen potentiële waarden en omgevingscondities. Per saldo moet elke ontwikkeling in het GNN een verbetering van de betreffende kernkwaliteiten opleveren.

De GO heeft een dubbeldoelstelling. Er is ruimte voor economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de ecologische samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden. Door de samenhang met de aangrenzende en inliggende natuur van het GNN herbergt de GO ook kenmerkende natuurwaarden. Bij ruimtelijke ingrepen in de GO wordt onderscheid gemaakt tussen nieuwvestiging, uitbreiding van bestaande bestemmingen en de schaal/omvang van de ingreep.

De provincie Gelderland vindt het verder van belang dat rustgebieden voor winterganzen geschikt blijven voor ganzen. De provincie stuurt daarom op het behoud van de openheid en de rust in deze gebieden. Ook zijn weidevogelgebieden aangewezen. De provincie wil hier een landbouwpraktijk stimuleren en in stand houden die rekening houdt met weidevogels. Beschermde weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden liggen voornamelijk in de GO en voor het overige deel in het GNN.

SOORTENBESCHERMING

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming. Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten, voor Habitatrichtlijnsoorten en voor andere soorten. Naast de beschermde plant- en diersoorten geldt voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de verboden van de wet. De provincie Gelderland heeft besloten voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën een vrijstelling te verlenen, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker.

Daarnaast zijn de verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden.

BESCHERMING HOUTOPSTANDEN

Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn onder meer niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

RESULTAAT

Gebiedsbescherming: Wet natuurbescherming

Het plangebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Wet natuurbescherming is aangewezen. Rondom Bemmelliggen onderdelen van het Natura 2000-gebied Rijntakken. Het dichtstbijzijnde onderdeel hiervan ligt op ongeveer 1,5 kilometer van het plangebied.

Om te toetsen of de voorgenomen plannen geen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden op het gebied van gebiedsbescherming, moeten de mogelijke effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000 gelet worden. Daarbij moet gelet worden op de kwaliteit van natuurlijke habitats en habitats van soorten van binnen de invloedssfeer van het plangebied gelegen Natura 2000-gebieden. Op een afstand van 1,5 kilometer zijn negatieve effecten zoals bijvoorbeeld oppervlakteverlies, versnippering van gebieden, verstoring door geluid, licht en trillingen, verdroging, verontreiniging, optische verstoring en veranderingen in populatiedynamiek op voorhand uit te sluiten bij de realisatie van een korte weg.

De aanleg van een weg heeft echter wel invloed op de verkeersverdeling van het omliggende gebied. Bij grote wijzigingen kan dit effect hebben op de stikstofdepositie op omliggende Natura 2000-gebieden door de stikstofemissie van het verkeer. Dit kan zorgen voor verzuring en vermesting van Natura 2000-gebieden.

Het uitgevoerde onderzoek stikstofdepositie concludeert dat zowel voor de aanlegfase als voor de gebruiksfase blijkt dat de nu gehanteerde grenswaarde van de stikstofdepositie van 0,00 mol/ha/j niet wordt overschreden. Er zijn geen belemmeringen voor het aspect stikstof voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase. Er is geen vergunning ten behoeve van de Wet natuurbescherming nodig.

Gebiedsbescherming: Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt niet binnen het Natuurnetwerk Nederland, een Groene Ontwikkelingszone, een rustgebied voor winterganzen of een weidevogelgebied. Omdat het plangebied niet in één van deze gebieden ligt, leidt de voorgenomen ingreep niet tot vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur. De voorgenomen ingreep zal geen effect op

de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN hebben. De bescherming van het Gelders Natuurnetwerk staat de uitvoering van het plan niet in de weg.

Soortbescherming

Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de omgeving van het plangebied verschillende beschermde diersoorten voor. De meeste van deze soorten kunnen door de afwezigheid van een geschikte leefomgeving op voorhand worden uitgesloten. Van een aantal soorten is wel een geschikte leefomgeving of habitat aanwezig. Hieronder wordt in meer detail beschreven of en in welke mate het gebied geschikt kan zijn voor betreffende soorten.

Beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet in het plangebied te verwachten. Voor de steenmarter (gebouwen en steenachtige biotopen) en de bever (watergangen en bossen op de oevers) die in de omgeving voorkomen zijn geen geschikte habitats aanwezig. Ook voor de bunzing, hermelijn en wezel is geen schuilmogelijkheid aanwezig, waardoor uitgesloten kan worden dat het plangebied deel uitmaakt van het functioneel leefgebied van deze soorten. Beschermde amfibieën, reptielen en insecten komen niet in de directe omgeving van het plangebied voor. Door het plangebied loopt een sloot die deels zal worden gedempt. Deze sloot is droogliggend en daarom ongeschikt voor beschermde vissen.

Om te voorkomen dat bij de werkzaamheden en eventueel aanwezige nesten van broedende vogels worden beschadigd, adviseren wij deze werkzaamheden buiten de broedperiode te starten. Als vogels op zoek gaan naar een geschikte broedlocatie en merken dat het plangebied en de directe omgeving te verstorend zijn, zullen ze een andere locatie zoeken. Daarnaast kan ook in de broedperiode gestart worden met de werkzaamheden. Dan dient aantoonbaar te worden vastgesteld door een expert op het gebied van vogels dat met de ruimtelijke ontwikkeling geen nesten vernield worden en dat er geen verstoring optreedt die van wezenlijke invloed is op de gunstige staat van instandhouding van een vogelsoort. De broedperiode van vogels loopt globaal van half maart tot half augustus, maar de nesten van vogels die buiten deze periode broeden zijn ook beschermd. Ook kunnen de bomen worden gebruikt door vogels waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd. Deze nesten mogen ook buiten de broedperiode niet zomaar worden verwijderd of beschadigd.

Boombewonende vleermuizen worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een minimale diameter van 30 centimeter te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Vanaf deze diameter maken spechten ook hopen in bomen, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Ook moeten de bomen dermate oud zijn, dat holtes door rotting ontstaan.

De bomen zijn tijdens het eerder uitgevoerde veldbezoek geïnspecteerd op aanwezige vogelnesten, geschikte holtes en loszittend schors. Deze zijn niet aangetroffen. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen en nesten van vogels zijn derhalve uit te sluiten in het plangebied. Ook vliegroutes of essentieel foerageergebied voor vleermuizen zijn door de afwezigheid van geschikte elementen niet te verwachten in het plangebied.

De beschermde vaatplanten; kleine wolfsmelk, brede wolfsmelk en kluwenklokje komen in de omgeving van het plangebied voor. In een eerder stadium is in het kader hiervan een nader

onderzoek naar deze soorten uitgevoerd op 2 augustus 2017. Hierbij is naast de directe omgeving ook het plangebied onderzocht. Tijdens dit onderzoek is kleine wolfsmelk aangetroffen, echter niet in of direct rond het huidige plangebied. Derhalve zijn beschermde vaatplanten in het plangebied uit te sluiten.

Houtopstanden

Bij deze ruimtelijke ontwikkeling wordt geen houtopstand geveld. De bescherming van houtopstanden vormt dan ook geen beperking voor de beoogde ruimtelijke ontwikkeling.

Conclusie

Uit de beoordeling in het kader van de gebiedsbescherming blijkt dat significant negatieve effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten. Ook de bescherming van de NNN of andere provinciale verordeningen staat de uitvoering van het plan niet in de weg.

Nader onderzoek naar beschermde soorten is niet noodzakelijk. Strikt beschermde soorten worden niet in het gebied verwacht. Er worden geen houtopstanden geveld. Wel dient met het project rekening gehouden te worden met de broedperiode en de zorgplicht zoals verwoord in de Wet natuurbescherming. Deze voorwaarden zijn altijd van toepassing.

Broedperiode

In de broedperiode van vogels (globaal half maart tot half augustus) kunnen vogels in de buurt van het projectgebied broeden. Om te voorkomen dat bij de werkzaamheden eventueel aanwezige nesten van broedende vogels worden beschadigd, adviseren wij deze werkzaamheden buiten de broedperiode te starten. Als vogels op zoek gaan naar een geschikte broedlocatie en merken dat het besluitgebied en de directe omgeving te verstorend zijn, zullen ze een andere locatie zoeken. Daarnaast kan ook in de broedperiode gestart worden met de werkzaamheden. Dan dient aantoonbaar te worden vastgesteld door een expert op het gebied van vogels dat met de ruimtelijke ontwikkeling geen nesten vernield worden en dat enkel nesten verstoord worden van vogelsoorten waarvan de staat van instandhouding hierdoor niet negatief wordt beïnvloed. De broedperiode van vogels loopt globaal van half maart tot half augustus, maar de nesten van vogels die buiten deze periode broeden zijn ook beschermd.

Zorgplicht

Iedereen neemt voldoende zorg in acht voor alle natuur en in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt in elk geval in dat iedereen die weet dat hij schade aan natuur gaat veroorzaken door een bepaalde handeling, hij deze handeling daarom niet uitvoert, of maatregelen neemt om schade aan de natuur door de handeling zoveel mogelijk te voorkomen. Probeer bijvoorbeeld bij de ruimtelijke ingreep zoveel mogelijk bomen, struiken en overig groen te behouden. Werken buiten de winterperiode voorkomt dat dieren die in winterrust zijn verstoord of gedood worden.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Goudappel Koffeng 2018. Verkeersstudie ontsluiting Houtakker II. Deventer

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2017.
Vleermuisprotocol 2017.

Ministerie EZLI. 2012. Memorie van toelichting bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk.

Ministerie EZ. 2015. Memorie van antwoord bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk Eerste
Kamer der Staten-Generaal.

SAB 2017. Quick scan natuur Bemmeler Houtakker 2. 160472, SAB, Arnhem

SAB 2017, Memo Natuur Houtakker II Toegangsweg. 160427, SAB, Arnhem

SAB 2017. Nader onderzoek planten Bemmeler Houtakker 2. 160472, SAB, Arnhem

SAB 2017. Voortoets Natura 2000. Bemmeler Houtakker II, noordrand. 160472. SAB, Arnhem.

Van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff,
Groningen/Houten.

Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij,
Utrecht.

www.gelderland.nl

www.ndff.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.stowa.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.aerius.nl